

แนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนกรณีการจัดซื้อจัดจ้าง และ
แนวทางการตรวจสอบบุคลากรถึงความเกี่ยวข้องกับผู้เสนองาน
ในการจัดซื้อจัดจ้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่
อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

โทรศัพท์ ๐๕๓-๗๗๘๒๔๙

<http://www.pongphrae.go.th/>

สารบัญ

	หน้า
๑. คำนำ	๑
๒. คำนียมหลัก ๑๒ ประการ	๒
๓. หลักธรรมาภิบาล	๓
๔. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔
๕. หลักการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน	๕
๖. หลักการ ๔ ประการสำหรับการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน	๖-๗
๗. แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนนำไปสู่การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน กรณีการจัดซื้อ จัดจ้าง	๗-๘
๘. บทสรุป	๙
๙. แบบฟอร์มการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการ พนักงาน และพนักงานจ้างทั่วไป	๑๐
๑๐. แบบฟอร์มการตรวจสอบเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้าง	๑๑

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะด้านต่างๆ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามภารกิจหลัก ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้แก่คนในท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร์ เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และมีความเข้าใจในสภาพและสามารถรับรู้ถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นเป็นอย่างดี ในการปฏิบัติงานและดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร์ ย่อมอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและประเทศชาติโดยรวม ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือได้ใช้ในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งทางคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ได้มีคำสั่งที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยทุกส่วนราชการและหน่วยงานภาครัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อมิให้เกิดการทุจริตได้

องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร์ จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติงานและการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงได้ดำเนินการจัดทำแนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน - กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร์

ผลประโยชน์ทับซ้อน - กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflic of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพตมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน แสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมาย หรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะโดยรวม

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางผู้จูงใจกระทำคามผิดยังพบผู้กระทำคามผิดโดยไม่เจตนา หรือไม่มี ความรู้เรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหา ร้องเรียนการทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญา

องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติราชการ - กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง จึงได้นำนโยบายของรัฐบาลมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ

- การสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
 ๑. ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 ๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
 ๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
 ๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
 ๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย
 ๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์
 ๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย
 ๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
 ๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
 ๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ
 ๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน

หลักธรรมาภิบาล

“หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ และบรรบัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” ที่หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม นั้น ไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์เป็นพันๆปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุขสามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

- หลักธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑. **หลักนิติธรรม** คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและ เป็นธรรม

๒. **หลักคุณธรรม** คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์การหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

๓. **หลักความโปร่งใส** คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์การให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างใจไว้วางใจซึ่งกันและกัน และ ช่วยให้การดำเนินงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

๔. **หลักความมีส่วนร่วม** คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

๕. **หลักความรับผิดชอบต่อ** ผู้บริหาร พนักงานและลูกจ้างต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดย มุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

๖. **หลักความคุ้มค่า** ผู้บริหารต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการบริหารจัดการ จำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข

- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ห่วง

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

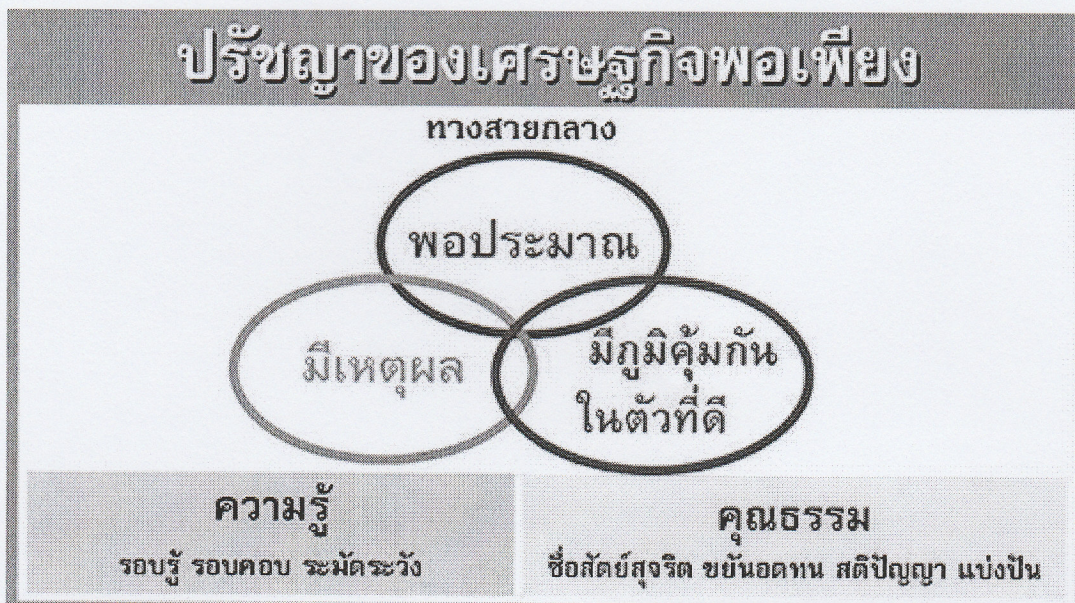
ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒ เงื่อนไข

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ ได้จัดทำคู่มือเป็นแนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อสะท้อนหลักการและแนวคิด ข้อเสนอแนะ ดังนี้

การบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

- หลักสำคัญของการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน มีดังนี้
 - ชุมชนคาดหวังให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมโดยให้ผลประโยชน์สาธารณะมีความสำคัญอันดับต้น
 - ความซื่อตรงต่อเจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ยังเป็นรากฐานของหลักนิติธรรม (ประชาชนทุกคนเสมอภาคภายใต้กฎหมายและต้องได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม)
 - ถ้าไม่จัดการผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ก็จะละเลยประโยชน์สาธารณะและให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนตนหรือของคนบางกลุ่มแทน ซึ่งจะมีผลต่อการปฏิบัติงานและอาจนำไปสู่การประพฤติมิชอบในที่สุด
 - ผลประโยชน์ทับซ้อนไม่ได้ผิดในตัวมันเองเนื่องจากเจ้าหน้าที่ก็มีชีวิตส่วนตนมีบางครั้งที่มีผลประโยชน์ส่วนตนจะมาขัดแย้งกับการทำหน้าที่แต่ประเด็นคือต้องเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนที่มี
 - หน่วยงานภาครัฐต้องจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างโปร่งใสและพร้อมรับผิดชอบ มิฉะนั้นจะบั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน
 - ปัจจุบันขอบเขตของผลประโยชน์ทับซ้อนขยายมากกว่าเดิม เนื่องจากการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนรวมถึงหน่วยงานภาครัฐทำให้มีความสัมพันธ์ซับซ้อน/ซ้อนทับมากขึ้น
 - หน่วยงานควนตระหนักว่าผลประโยชน์ทับซ้อนจะเกิดขึ้นในการทำงานและต้องพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการระบุดูและเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน
 - ผลประโยชน์ทับซ้อนจะเป็นสิ่งผิดก็ต่อเมื่อมีอิทธิพลต่อการทำงานหรือการตัดสินใจกรณีนี้เรียกว่ามีการใช้หน้าที่ในทางมิชอบหรือแม้แต่การฉ้อราษฎร์บังหลวง
 - การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนสร้างประโยชน์มากมายแก่หน่วยงานเนื่องจาก
 - ลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
 - สามารถแก้ข้อกล่าวหาเรื่องความลำเอียงได้ง่าย
 - แสดงความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล
 - ประชาชนเชื่อมั่นว่าหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง

- มาตรฐานในการส่งเสริมความเชื่อตรงต่อหน้าที่โดยรวมไว้ในข้อกำหนดทางจริยธรรม
- กระบวนการระบุความเสี่ยงและจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน
- กลไกความพร้อมรับผิดทั้งภายในและภายนอก
- วิธีการจัดการ (รวมถึงการลงโทษ) ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของตนเองที่จะต้องทำตามกฎระเบียบและมาตรฐาน

แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนนำไปสู่การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง

กรอบการทำงาน เป็นวิธีการกว้างๆ ไม่จำกัดอยู่กับรายละเอียดข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการตามบริบทขององค์กรและกฎหมายได้ ๖ ขั้นตอน สำหรับการพัฒนาและการปฏิบัติตามนโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ระบุว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อนแบบใดบ้างที่มักเกิดขึ้นในองค์กร
๒. พัฒนานโยบายที่เหมาะสม รวมถึงกลยุทธ์การจัดการและแก้ไขปัญหา
๓. ให้การศึกษาแก่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารระดับต่างๆ รวมถึงเผยแพร่่นโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนให้ทั่วถึงในองค์กร
๔. ดำเนินการเป็นแบบอย่าง
๕. สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนองค์กร และชุมชนทราบถึงความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน
๖. บังคับใช้นโยบายและทบทวนนโยบายสม่ำเสมอ

องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ ได้ตระหนักถึงการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าบริการและสิ่งก่อสร้างเป็นช่องทางของการทุจริตคอร์รัปชันและเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่สำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ จึงได้ให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง นับตั้งแต่การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ การคำนวณราคากลาง การจัดหาพัสดุทุกวิธีตามระเบียบฯ และหนังสือสั่งการ การบริหารสัญญา การตรวจรับงาน และการเบิกจ่ายเงิน ดังนี้

๑ ขั้นตอนการประเมินความต้องการ

- การกำหนดขอบเขตความเป็นไปได้ของโครงการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม
- ความเสี่ยงที่สามารถเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้คือ การประเมินมูลค่าเกินความจำเป็น กำหนดขอบเขตและการออกแบบโครงการที่เอื้อประโยชน์

๒. ขั้นตอนการเตรียมการ

- เป็นขั้นตอนพื้นฐานในการพิจารณาและอนุมัติโครงการ การเตรียมแผนการจัดการ
- จัดทำประกาศและเอกสาร เป็นไปตามระเบียบฯ จัดซื้อ จัดจ้างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องทุกประการ

หลักการ ๔ ประการสำหรับการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ : การทำเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะเป็นหน้าที่หลักเจ้าหน้าที่ต้องตัดสินใจและให้คำแนะนำภายในกรอบกฎหมายและนโยบาย จะต้องทำงานในขอบเขตหน้าที่พิจารณาความถูกต้องไปตามข้อเท็จจริง ไม่ให้ผลประโยชน์ส่วนตนมาแทรกแซง รวมถึงความเห็นหรือทัศนคติส่วนบุคคลปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างเป็นกลาง ไม่มีอคติลำเอียงด้วยเรื่องศาสนา อาชีพ การเมือง วงศ์ตระกูล ฯลฯ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ไม่เพียงปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องมีจริยธรรมด้วย

๒. สนับสนุนความโปร่งใสและพร้อมรับผิด : การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนต้องอาศัยกระบวนการแสวงหา เปิดเผยและจัดการที่โปร่งใส นั่นคือ เปิดโอกาสให้ตรวจสอบ และมีความพร้อมรับผิดมีวิธีการต่างๆ เช่น จัดทะเบียนผลประโยชน์ โยกย้ายเจ้าหน้าที่จากตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนการเปิดเผยผลประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ถือเป็นขั้นตอนแรกของการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน การใช้กระบวนการอย่างเปิดเผยทั่วหน้า จะทำให้เจ้าหน้าที่ร่วมมือและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย

๓. ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง : การแก้ปัญหาหรือจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนจะสะท้อนถึงความยึดหลักคุณธรรมและความเป็นมืออาชีพของเจ้าหน้าที่และองค์กร

การจัดการต้องอาศัยข้อมูลนำเข้าจากทุกระดับในองค์กร ฝ่ายบริหารต้องรับผิดชอบเรื่องการสร้างระบบและนโยบายและเจ้าหน้าที่ก็มีความรับผิดชอบต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนมี เจ้าหน้าที่ต้องจัดการกับเรื่อง

ส่วนตนเพื่อหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนมากที่สุดเท่าที่ทำได้ และผู้บริหารก็ต้องเป็นแบบอย่างด้วย

๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กร : ผู้บริหารต้องสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในเวลาที่มีประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้น และการสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อตรงต่อหน้าที่ซึ่งต้องอาศัยวิธีการดังนี้

- ให้คำแนะนำและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และการปฏิบัติ รวมถึงการใช้กฎเกณฑ์ที่มีในสภาพแวดล้อมการทำงาน

- ส่งเสริมให้มีการสื่อสารอย่างเปิดเผยและมีการเสวนาแลกเปลี่ยนเพื่อให้เจ้าหน้าที่สบายใจในการเปิดเผยและหารือเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนในที่ทำงาน

- ป้องกันไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนที่เจ้าหน้าที่เปิดเผยเพื่อมิให้มีผู้นำไปใช้ในทางที่ผิด

- ให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายและกระบวนการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของและปฏิบัติตามในเวลาเดียวกันก็ต้องสร้างระบบโดยการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้

- ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในขั้นตอนนี้ คือจัดทำแบบโครงการเอื้อประโยชน์ต่อข้าราชการ หรือ ผู้มาประมุขงานรายหนึ่งรายใด ทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมได้

๓. ขั้นตอนการคัดเลือก ผู้เข้าร่วมเสนอราคาหรือประมูล

- ขั้นตอนการเปิดเผยรายละเอียดของโครงการ
- ความเสี่ยงที่สามารถเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้คือ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ ข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ การเปิดเผยข้อมูลล่าช้าทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ

๔. ขั้นตอนการดำเนินการตามสัญญา

- ขั้นตอนการดำเนินการและการส่งมอบเมื่อคู่สัญญาดำเนินการแล้วเสร็จ
- ความเสี่ยงที่สามารถเกิดขึ้นได้คือ การส่งมอบสินค้าหรือบริการไม่เป็นไปตามคุณลักษณะและแบบรูปรายการ ที่กำหนดไว้ในสัญญา

การจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่โปร่งใสจะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันต่างๆ มากมาย เช่น การติดสินบน การสมรู้ร่วมคิด การฮั้วประมูล การเอื้อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ดังนั้น การจัดซื้อจัดจ้างที่ดีควรคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความโปร่งใส การแข่งขันอย่างเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

๑. กฎ ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างที่ดี ความครอบคลุมและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการกำหนดกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง มาบังคับใช้เพื่อป้องกันการทุจริต ประกาศหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนและครอบคลุมทุกระบบการจัดการ เป็นที่รับรู้โดยทั่วกัน เผยแพร่ทุกช่องทางตามข้อกำหนด

๒. ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง พัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมไปพร้อมกับการบริหารจัดการโครงสร้างของภาครัฐ เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใส

๓. การเข้าถึงข้อมูล ควรถูกเก็บรวบรวมไว้ด้วยกัน ข้อมูลการดำเนินการ ข้อมูลการตัดสินใจ ข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์หรือการเผยแพร่ข้อมูลจึงซื้อจัดจ้าง มีการนำเทคโนโลยีเพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม

๔. มีระบบการควบคุมและตรวจสอบ ทั้งภายในและภายนอก

๕. กลไกการอุทธรณ์ จะต้อง มีหน่วยงานที่สามารถรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

๖. การพัฒนาขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องมีความเป็นมืออาชีพที่เกิดจากการฝึกฝนการชี้แนะและการส่งเสริมให้มีการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในองค์กรเอื้อให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบระบบจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

๗. มาตรการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยต้องนำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทุจริต การปลอมแปลง การฉ้อโกง การมีผลประโยชน์ทับซ้อน และการคว่ำบาตรเป็นหนึ่งในมาตรการที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้กระบวนการทางกฎหมายมีประสิทธิภาพ

โดยสรุปการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ซื่อสัตย์ ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ จะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ และในทุกระดับชั้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐจำนวนมากและไม่เพียงแต่ความเสียหายเป็นตัวเงินเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือขององค์กร ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้างคือความโปร่งใส โดยการเปิดโอกาส ให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบแก้ไขปัญหาและรายงานความผิดที่เกิดขึ้นด้วยวิธีต่างๆ เช่น การร้องเรียน มาตรการในการคุ้มครองพยาน การเข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และปราศจากการทุจริต

หากทุกส่วนราชการภาครัฐให้ความสำคัญกับการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างจริงจัง ก็จะทำให้เกิดผลดีกับประเทศโดยรวมในที่สุด

แบบฟอร์มการตรวจสอบเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้าง

การจัดซื้อ/จัดจ้าง โครงการ.....

วงเงิน.....

ปีงบประมาณ.....

วัตถุประสงค์ของคำถาม

เพื่อให้หน่วยงานมีระบบป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ กองคลัง งานพัสดุ และทรัพย์สิน จึงขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถาม ดังนี้

การจัดซื้อจัดจ้างครั้งนี้ ท่านในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้าง มีความเกี่ยวข้องกับผู้เสนอ งาน/ผู้ชนะการเสนอราคา หรือไม่

มี โปรตระบุงการมีผลประโยชน์ทับซ้อน.....

ไม่มี

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

หมายเหตุ ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่และไม่ใช้อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัว โดยก่อให้เกิดผลเสียต่อประโยชน์ส่วนรวม มีหลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้

แบบฟอร์มการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการ พนักงาน และพนักงานจ้างทั่วไป
 การจัดซื้อ/จัดจ้าง โครงการ.....
 วงเงิน.....
 งบประมาณ.....
 วัตถุประสงค์ของคำถาม

เพื่อให้หน่วยงานมีระบบป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ กองคลัง งานพัสดุ และทรัพย์สิน จึงขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถาม ดังนี้

การจัดซื้อจัดจ้างครั้งนี้ ท่านเป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เสนอราคา/ผู้ชนะการเสนอราคา ต่อหน่วยงานที่จัดหาพัสดุไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น การมีผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร เครือญาติ ดำรงตำแหน่งผู้จัดการบริษัท หรือเป็นหุ้นส่วนที่มีอำนาจในการ บริหารจัดการในบริษัท ห้างหุ้นส่วน นั้นหรือไม่

- มี โปรตระบุการมีผลประโยชน์ทับซ้อน.....
- ไม่มี

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

หมายเหตุ ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่และไม่ใช้อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัว โดยก่อให้เกิดผลเสียต่อประโยชน์ส่วนรวม มีหลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆที่ไม่ใช่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้

